

Journal of Strategic Management Studies

Homepage: <https://www.smsjournal.ir/?lang=en>

Original Research Article

10.22034/smsj.2025.507858.2125

Investigating the role and impact of social responsibility factors on the formulation of public policy in knowledge centers

Mohammad Reza Zahedi*, Associate Professor, Department of Management and Industrial Engineering, Malek Ashtar University of Technology, Tehran, Iran

Mohammad Ahmadi, MA graduated, Department of Management, Islamic Republic of Azad University, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Received: 21 February 2025

Revised: 23 May 2025

Accepted: 30 October 2025

Keywords

Social Responsibility,
Public Policy
Development,
Farhangian University

Corresponding Author Email:

Zahedi@mut.ac.ir

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the role and effect of social responsibility factors on the formulation of public policy. The present research is applied in terms of its purpose and is classified as descriptive-survey research in terms of data collection. The statistical population of the research is the employees of Farhangian University, consisting of 866 people, and the statistical sample size is estimated to be 264 people. The research tool is a researcher-made questionnaire and has been approved by the expert method. Its reliability is 80%. The research findings show that In explaining the impact of social responsibility on the formulation of public policy, it can be stated that employees are inclined to be socially responsible and believe that by using social responsibility they can increase the formulation of public policy. Furthermore, regarding the role of economic responsibility on the formulation of public policy, it can be stated that it will reduce the costs of hiring and training and the departure of university employees, who are the most valuable organizational resources. And also, the impact of legal responsibility on the formulation of public policy can be stated that on the other hand, managers should consider measures to teach principles and rules to employees. Similarly, regarding the impact of moral responsibility on the formulation of public policy, it can be stated that one way to increase the sense of responsibility in university personnel is for senior people to act well in their responsibilities towards subordinates.

How to cite this article:

Zahedi M.R., & Ahmadi, M. (2026). Investigating the role and impact of social responsibility factors on the formulation of public policy in knowledge centers: (Case study: Farhangian University), *Journal of Strategic Management Studies*, 65(17), 57-73. (In Persian with English abstract). <https://doi.org/10.22034/smsj.2025.507858.2125>

©2023 The author(s). This is an open access article distributed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC), which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction:

The goals of any organization depend on the responsibility of that organization; in this research, the subject under consideration should be clarified and the reader should be able to understand its meaning. This is a review of research and studies that have been conducted to explain the impact of social responsibility on the formulation of public policy. Farhangian University was established after going through legal procedures and with the signature of the then president in March 2011; a university that at the time of its formation had nearly one hundred years of experience in various fields of training aspiring teachers. Farhangian University was established in pursuit of achieving the lofty goals of the Islamic Republic of Iran system and, in line with the vision document, the comprehensive scientific map of the country, and the fundamental transformation document of education, with the aim of providing and training specialized, committed, and efficient human resources for the Ministry of Education. Farhangian University is responsible for providing and training teachers, managers, and efficient employees required at the level of the Islamic Republic, empowering and improving the specialized competencies of the Ministry of Education's human resources with an emphasis on cultivating pious, entrepreneurial, and creative forces in producing knowledge, etc. Also, creating transformation and innovation in the country's teacher training system, reforming and improving the educational and research methods and programs of teacher training, developing the field of research and strengthening the research spirit, and expanding the knowledge, insight, and skills of human resources are among the most important goals of this strategic university. Considering the nature of Farhangian University in training the educated class and the main educators of education, this research examines the effect of social responsibility on the formulation of public policy.

Methodology:

The present study is applied in terms of purpose and descriptive-survey research in terms of data collection. The statistical population of the study is 866 employees of Farhangian University, and the sample size is estimated to be 264. The research instrument was a self-administered questionnaire, validated through expert judgment. Its reliability is 80 percent.

Results and Discussion:

The present study was conducted with the aim of investigating the effect of social responsibility on the formulation of public policy. The statistical population of the study was selected as employees of Farhangian University. According to the results obtained from inferential statistics, social responsibility has an effect on the formulation of public policy at Farhangian University. In explaining the effect of social responsibility on the formulation of public policy, it can be stated that employees are inclined to be socially responsible and believe that they can increase the formulation of public policy by using social responsibility. Therefore, it is necessary to increase the awareness of employees in this regard in a desirable way and provide appropriate information in this regard and about the types of responsibility.

Conclusion:

Similarly, regarding the impact of moral responsibility on the formulation of public policy, it can be stated that one way to increase the sense of responsibility in university personnel is for senior individuals to fulfill their responsibilities towards subordinates well.

Regarding the confirmation of Farhangian University's responsibility in humanitarian affairs on the formulation of public policy, it can be stated that with financial and non-financial support,

humanitarian support, financial and non-financial support to combat specific diseases, the organization can take steps towards the formulation of public policy.

The results of this study are in line with Islamic Research (1402), Zarei et al. (1402), Mirbagheri et al. (1402), Nguyen et al. (2021), Singh and Misra (2021).

Keywords: Social responsibility, public policy formulation, Farhangian University

مطالعات مدیریت راهبردی

Homepage: <https://www.smsjournal.ir>

10.22034/smsj.2025.507858.2125

مقاله پژوهشی

بررسی نقش و تاثیر عوامل مسؤلیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی در مراکز دانشی

محمد رضا زاهدی*، دانشیار، دانشکده مدیریت و صنایع، دانشگاه صنعتی مالک اشتر، تهران، ایران

محمد احمدی، کارشناس ارشد مدیریت، دانشکده مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
هدف این پژوهش مطالعه بررسی نقش و تاثیر عوامل مسؤلیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی است. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها در زمره پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق، کارکنان دانشگاه فرهنگیان مشتمل بر ۸۶۶ نفر بوده و میزان نمونه آماری ۲۶۴ نفر به روش تصادفی ساده برآورد گردیده است. ابزار تحقیق، پرسش‌نامه استاندارد بوده که به روش خبرگی بومی‌سازی و مورد تأیید قرار گرفته است. میزان پایایی ابزار پژوهش ۸۰ درصد برآورد شد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد در تبیین تاثیر مسؤلیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود که کارکنان تمایل به مسؤلیت‌پذیری اجتماعی و بر این باور هستند که با استفاده از مسؤلیت‌پذیری اجتماعی می‌توانند تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی را افزایش دهند. در ادامه بر نقش مسؤلیت‌پذیری اقتصادی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود کاهش هزینه‌های استخدام و آموزش و ترک کار کارکنان دانشگاه که ارزشمندترین منابع سازمانی هستند را در پی خواهد داشت و همچنین تاثیر مسؤلیت‌پذیری قانونی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود از طرفی مدیران بهتر است تدابیری را برای آموزش اصول و قواعد به کارکنان ببیند. به همین منوال در تاثیر مسؤلیت‌پذیری اخلاقی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود یکی از راه‌های افزایش حس مسؤلیت‌پذیری در افراد دانشگاه این است که افراد بالا سری به مسؤلیت خود در قبال افراد زیر مجموعه به خوبی عمل کنند.	<p>سابقه مقاله</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۳</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۳/۰۲</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۸/۰۹</p> <p>واژه‌های کلیدی</p> <p>مسؤلیت‌پذیری اجتماعی، تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی، دانشگاه فرهنگیان</p> <p>ایمیل نویسنده مسئول Zahedi@mut.ac.ir</p>

استناد به این مقاله: زاهدی، محمد رضا؛ احمدی، محمد (۱۴۰۵). بررسی نقش و تاثیر عوامل مسؤلیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی در مراکز دانشی، مطالعات مدیریت راهبردی، ۶۵(۱۷)، ۷۳-۵۷.

۱ - مقدمه

اهداف هر سازمانی در گرو مسئولیت‌پذیری آن سازمان مورد توجه می‌باشد؛ در این پژوهش موضوع مورد بررسی باید از پرده ابهام خارج و خواننده بتواند مفهوم آن را درک نماید بررسی پژوهش‌ها و مطالعاتی است که در خصوص تبیین تاثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی انجام گرفته است.

دانشگاه فرهنگیان پس از طی مراحل قانونی و با امضای رئیس جمهور وقت در اسفند ماه سال ۱۳۹۰ تأسیس شد؛ دانشگاهی که در زمان شکل‌گیری قریب به یکصد سال تجربه در عرصه‌های مختلف آموزش معلمان مشتاق را در پیشینه خود داشت.

دانشگاه فرهنگیان در پی رسیدن به اهداف عالی نظام جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده است و در راستای سند چشم‌انداز، نقشه جامع علمی کشور و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با هدف تأمین و تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و کارآمد برای وزارت آموزش و پرورش تربیت می‌نماید. دانشگاه فرهنگیان تأمین و تربیت معلمان، مدیران، کارکنان کارآمد مورد نیاز در طراز جمهوری اسلامی، توانمند سازی و ارتقای شایستگی‌های تخصصی نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش با تأکید بر پرورش نیروهای متقی، کارآفرین، خلاق در تولید علم و ... را بر عهده دارد. همچنین ایجاد تحول و نوآوری در نظام تربیت معلم کشور و اصلاح و ارتقای روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی تربیت معلم، توسعه زمینه پژوهندی و تقویت روحیه پژوهشی و گسترش دانش، بینش و مهارت‌های منابع انسانی از جمله مهمترین اهداف این دانشگاه استراتژیک عنوان شده است.

با توجه به ماهیت دانشگاه فرهنگیان در تربیت قشر فرهیخته و مریبان نظام تعلیم و تربیت، این پژوهش به بررسی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی عمومی می‌پردازد.

یکی از دغدغه‌های اصلی مدیران دانشگاه فرهنگیان، مسئله مسئولیت‌پذیری اجتماعی است؛ زیرا تحقق اهداف هر سازمان در گرو میزان پایبندی آن به مسئولیت‌پذیری اجتماعی قرار دارد. از این رو، پرداختن به مسئولیت اجتماعی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. مسئولیت‌پذیری اجتماعی سازمان‌ها در برگیرنده ابعاد اقتصادی، قانونی، اخلاقی و انتظارات بشر دوستانه می‌باشد که به تمامی ذی‌نفعان تعمیم می‌یابد. در اینجا ذی‌نفعان، فرد یا گروهی هستند که می‌توانند بر فعالیت‌ها، تصمیمات، سیاست‌ها، رویه‌ها یا اهداف سازمان اثر گذارند، تعریف شده است. سازمان‌ها به مسئولیت‌پذیری اجتماعی از منظر حرکت در جهت توسعه پایدار نگاه می‌کنند، در واقع مسئولیت‌پذیری اجتماعی را نوعی استراتژی تجاری می‌بینند که باعث افزایش اعتبار آن‌ها در بازارهای رقابتی می‌شود. به همین دلیل است که امروزه در جهان رقابت موضوع مسئولیت‌پذیری اجتماعی به الگو غالب تبدیل شده است [۱۸]

رفتار مسئولانه از شاخص‌های اصلی انسان سالم در هر جامعه محسوب می‌شود و نظام آموزشی نیز به‌عنوان یکی از ارکان بنیادین توسعه‌ی اجتماعی، نقشی اساسی در این زمینه دارد. از مهم‌ترین اهداف نظام آموزشی، پرورش و تقویت مهارت‌های اجتماعی به‌ویژه مسئولیت‌پذیری اجتماعی در میان افراد است. سازمان‌ها مسئولیت‌های بزرگی در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و محیطی در قبال کارکنان و تمام ذی‌نفعان خود دارند و آن‌ها یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی دوران کنونی هستند که دامنه تأثیرشان بر شئون مختلف زندگی انسان‌ها بسیار گسترده است [۱۲]

اندرسون بر این باور است که خط‌مشی عمومی، سلسله اقداماتی هدف‌مندی است که فرد یا گروهی از افراد قدرتمند و دارای مشروعیت خط‌مشی‌گذاری، برای مواجهه و جلوگیری از بروز مشکل عمومی صورت می‌پذیرد. خط‌مشی عمومی تصمیمی است که در قبال مشکل عمومی انجام می‌شود. در ادامه تحقیق اندرسون، خط‌مشی را فرایندی می‌داند که مشتمل بر مجموعه کارهایی که از زمان احساس مشکل شروع می‌شود و به ارزیابی نتایج اجرای خط‌مشی ختم می‌گردد [۱۵].

خط‌مشی‌های عمومی، سازوکارهای حکمرانی ملی نظام سیاسی هستند و دولت‌ها اراده ملی را در پرتو خط‌مشی‌های عمومی اجرایی می‌کنند. این خط‌مشی‌های عمومی حلقه پیونددهنده دولت و جامعه هستند [۱۴]. خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیر مستقیمی بر کیفیت زندگی کارکنان و ذی‌نفعان دارد. ضعف و بی‌کفایتی در خط‌مشی‌های عمومی منجر به بروز ناکارآمدی‌های گسترده در حوزه‌های مختلف می‌شود؛ از این رو، ارتقای کیفیت خط‌مشی‌ها یکی از دغدغه‌ها و چالش‌های اساسی در عرصه عمومی به شمار می‌آید. بهبود کیفیت خط‌مشی‌های عمومی صرفاً در خلأ امکان‌پذیر نیست، بلکه نیازمند بهره‌گیری از راهکارها و سازوکارهای متنوع در حوزه‌های مختلف است. توجه به این سازوکارها می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد یک نظام تصمیم‌گیری قوی، کارآمد و اثربخش شود. خط‌مشی‌گذاری عمومی نقشی تعیین‌کننده در بهبود کیفیت زندگی کارکنان و سایر ذی‌نفعان دارد. هرگونه ضعف یا بی‌کفایتی در فرایند خط‌مشی‌گذاری می‌تواند منجر به ناکارآمدی‌های

گسترده در حوزه‌های مختلف شود. از این‌رو، ارتقای کیفیت خط‌مشی‌ها همواره یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها و چالش‌های حوزه عمومی محسوب می‌شود. تحقق این امر صرفاً در خلأ امکان‌پذیر نیست، بلکه مستلزم بهره‌گیری از راهکارها و سازوکارهای متنوع در عرصه‌های گوناگون است. توجه نظام‌مند به این سازوکارها می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری نظام تصمیم‌گیری قوی، کارآمد و اثربخش در سطح عمومی باشد.

مسئولیت‌پذیری اجتماعی، یکی از شاخص‌های رفتار شهروندی، در میان تمامی سازمان‌ها و نظام‌های اجتماعی به یک اصل بدیهی و پذیرفته‌شده تبدیل شده است. هرچند این مفهوم در زمره مفاهیم نوین عصر حاضر به شمار می‌آید، اما موجب شده است تا سازمان‌ها و مدیران امروزی توجه بیشتری به نیازهای محیطی و انتظارات مراجعان نشان دهند. تحقق این امر در میان منابع انسانی سازمان، همواره از آرمان‌های مدیران موفق محسوب می‌شود [۱۶].

سازمان‌ها علاوه بر انجام وظایف سنتی خود، به انجام فعالیت‌های دیگر نیز مکلف شده‌اند که هدف این فعالیت‌ها پاسخگویی به انتظارات جامعه است و از آن به عنوان مسئولیت اجتماعی سازمان یاد می‌شود. منظور از مسئولیت‌پذیری اجتماعی این است که سازمان‌ها تاثیر عمده‌ای بر سیستم اجتماعی دارند از این رو چگونگی فعالیت آن‌ها باید به گونه‌ای باشد که در اثر آن زیانی به جامعه نرسد و در صورت رسیدن زیان، سازمان‌ها مربوط، ملزم به جبران آن باشند [۲۴]. در مورد مسئولیت‌پذیری اجتماعی وارنر معتقد است که سازمان‌ها ی درگیر با این پدیده، می‌توانند ظرفیت مثبت کارکنان را بدست بیاورند.

دانشگاه فرهنگیان برای حل مسائل فراروی خود، بهبود شرایط و بهره‌گیری از فرصت‌ها، به سازوکاری به نام خط‌مشی‌گذاری عمومی متوسل می‌شود. از آن‌جا که خط‌مشی‌های می‌تواند عواقب منفی و جبران‌ناپذیر را در بر داشته باشند با وجود مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌توان فرایند اجرای خط‌مشی‌گذاری را با کیفیت بالاتری به انجام رساند. در نتیجه بهبود کیفیت خط‌مشی‌گذاری عمومی برای اداره ضرورت دارد.

خلأ موجود در دانش این حوزه آن است که مدل‌ها و نظریه‌های موجود در زمینه تدوین خط‌مشی‌های عمومی، هیچ‌یک به‌طور جامع و از دیدگاه مدیریتی به این موضوع نپرداخته‌اند. پژوهش حاضر بر این ادعا استوار است که با بهره‌گیری از متغیرهای زیرمجموعه مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌توان زمینه‌سازی و ظرفیت‌سازی لازم را فراهم آورد، به گونه‌ای که پیامدهای مثبت این ظرفیت‌سازی در بهبود فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی قابل مشاهده و بهره‌برداری خواهد بود یکی دیگر از ضرورت‌های انجام این پژوهش، نقشی است که در غنی‌سازی دانش آکادمیک ایفا می‌کند. این مطالعه می‌تواند به مخاطبان دانشگاهی کمک کند تا درک عمیق‌تر و گسترده‌تری از مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ارتباط آن با تدوین خط‌مشی‌های عمومی، هم از جنبه‌های عینی و هم از جنبه‌های ذهنی به دست آورند. علاوه بر این، یافته‌های تحقیق می‌تواند مدیران را در دستیابی به درکی روشن‌تر از جایگاه و اهمیت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در فرآیند خط‌مشی‌گذاری یاری رساند. بر همین اساس، این پژوهش با هدف تبیین تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌های عمومی در دانشگاه فرهنگیان انجام گرفته و درصدد است میزان و نحوه تأثیرگذاری ابعاد مختلف مسئولیت‌پذیری اجتماعی را بر فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی مورد بررسی قرار دهد.

۲- مبانی و چارچوب نظری و پیشینه تحقیق

در پیشینه نوین، مسئولیت اجتماعی به‌منزله یک رویکرد و ابزار راهبردی تلقی می‌شود که بستری برای گفت‌وگو میان بخش‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی فراهم می‌آورد. هدف اصلی این رویکرد، ایجاد و تقویت اعتماد عمومی نسبت به سرمایه‌گذاران و بنگاه‌های اقتصادی و ارتقای مشروعیت فعالیت‌های آنان در جامعه است. مسئولیت اجتماعی به‌عنوان رویکردی نوین در مدیریت اقتصادی، ابزاری برای توانمندسازی بنگاه‌ها و دستیابی به رشد و توسعه پایدار در سه بعد اقتصادی، زیست‌محیطی و اجتماعی محسوب می‌شود. این رویکرد نه تنها به ارتقای کارایی و اثربخشی سازمان‌ها کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ای را فراهم می‌سازد تا بنگاه‌های اقتصادی بتوانند موضوعات و دغدغه‌های اساسی و حیاتی خود را در سطح جامعه مطرح کرده و به آن‌ها پاسخ دهند. [۱۶].

پیشینه پژوهش

اسلامی (۱۴۰۲) در تحقیق تبیین نقش رسانه‌های همگانی در خط‌مشی عمومی به مثابه قدرت نرم نشان داد که رسانه کارکرد دوجبهی مثبت و منفی در سیاست‌گذاری‌ها ایفاء می‌کند. وجه مثبت بسترسازی و پیوند افکار عمومی با دولت و اقتناع سازی اکثریت مردم برای افزایش

احتمال موفقیت سیاست‌ها وجه منفی آن مخصوصاً با گسترش شبکه‌های اجتماعی، رونق مردم‌گرایی و ارائه اطلاعات غلط به جامعه و در نهایت ایجاد موانع اجتماعی در مقابل برخی سیاست‌ها و مانع تراشی برای اصلاحات اساسی است [۷].

صابری اسفرجانی و ناظمی (۱۴۰۲) در تحقیقی با عنوان شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر گزارشگری مسئولیت اجتماعی در سازمان تامین اجتماعی با استفاده از مدل تحلیل سلسله مراتبی فازی نشان دادند که به ترتیب اولویت، معیارهای اخلاقی، قانونی، منابع انسانی، محیط زیست، مشتریان و اقتصادی از عوامل موثر بر گزارشگری مسئولیت اجتماعی در سازمان تامین اجتماعی هستند. همچنین بررسی اهمیت نسبی زیرمعیارها نشان داد که ارائه خدمات الکترونیکی با هدف کاهش آلودگی‌های محیط‌زیست، بیمه کارکنان از جمله درمان و بازنشستگی، تقدیر از کارکنان، سیاست پرداخت اقساطی برای بیمه شدگان و بیمه گزاران، افشای هزینه‌های سازمان به تفکیک ماهیت هزینه و گزارش عملکرد کمیته حسابرسی داخلی در اولویت اول قرار دارند [۴].

با توجه به ماهیت موضوع این تحقیق، می‌توان بیان داشت که مسئولیت اجتماعی در سازمان‌ها ریشه در مبانی تئوری سازمانی دارد. فریمن (۱۹۸۴) در این خصوص نظریه ذی‌نفعان را مطرح می‌کند که به‌عنوان یکی از رویکردهای بنیادین در مدیریت سازمانی و اخلاق تجاری شناخته می‌شود. بر اساس این دیدگاه، سازمان‌ها باید حوزه‌های متعددی را که تحت تأثیر فعالیت‌های آن‌ها قرار می‌گیرند - از جمله کارکنان، تأمین‌کنندگان، جوامع محلی، طلبکاران و سایر ذی‌نفعان - در نظر بگیرند. این نظریه با تمرکز بر ارزش‌ها و اصول اخلاقی در مدیریت سازمان، ارتباط نزدیکی با مفاهیمی همچون مسئولیت اجتماعی شرکت، اقتصاد بازار و نظریه قرارداد اجتماعی دارد. به بیان دیگر، دیدگاه ذی‌نفعان با ادغام سه رویکرد کلیدی یعنی راهبرد، منبع‌محور و بازارمحور، سطح سیاسی-اجتماعی را نیز به تحلیل‌های سازمانی اضافه می‌کند [۱۰].

از سوی دیگر، با توجه به اینکه این تحقیق در یک نهاد آموزشی- فرهنگی انجام می‌شود، می‌توان از چارچوب‌های تحول‌نهادی در نظام‌های سیاستی آموزشی نیز بهره گرفت. در این زمینه، نظریه‌های پل دی‌ماجیو و والتر دلبیو. پاول اهمیت ویژه‌ای دارند. این دو اندیشمند در مقاله کلاسیک خود با عنوان «بازبینی مجدد قفس آهنین: یک‌ریختی‌گرایی نهادی و عقلانیت جمعی در زمینه‌های سازمانی» (۱۹۸۳)، مفهوم یک‌ریختی نهادی را مطرح کردند. نتایج این تحولات نشان می‌دهد که نظام‌های آموزشی انبوه، عموماً بر اساس یک برنامه درسی استاندارد سازماندهی می‌شوند و از نظام‌های منطقی ثبت سوابق و داده‌های اقتصادی-جمعیتی بهره می‌برند. چنین فرایندهایی در نهایت با اهدافی نظیر ارتقای توسعه ملی، سیاست‌های اقتصادی توسعه‌محور و شکل‌گیری نظام‌های رفاه جهانی پیوند می‌خورند [۹].

رستگار و همکاران (۱۴۰۲) در تحقیق تأثیر توانمندی‌های شخصیتی مثبت گرا بر تداوم کسب و کار با میانجی‌گری تاب آوری و تعدیلگری مسئولیت‌پذیری اجتماعی در شرایط کرونایی نشان دادند که توانمندی‌های شخصیتی مثبت گرا بر تاب آوری تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین تاب آوری بر تداوم کسب و کار تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین چهار عملکرد مهم توانمندی‌های شخصیتی، فضیلت‌های خرد، خویشتنداری، شجاعت و تعالی بر تاب آوری تأثیر مثبت و معناداری دارد. دو عملکرد دیگر توانمندی‌های شخصیت، فضیلت انسانیت و عدالت بر تاب آوری تأثیر معناداری ندارد. قابل ذکر است که متغیر تعدیلگر مسئولیت اجتماعی در دوران کرونا، رابطه تاب آوری و تداوم کسب و کار را تعدیل نمی‌کند [۱۷].

طهوری و همکاران (۱۴۰۲) در طراحی مدل آسیب شناسی اجرای خط مشی عمومی بازرگانی کشور با رویکرد اقتصاد مقاومتی نشان دادند که تمامی روابط بین متغیرهای اصلی در مدل پژوهش معنادار بوده و عوامل مرتبط با هر بخش تأثیر معناداری بر متغیر وابسته دارند و بر ارزش و اعتبارسنجی مدل تأیید گردیده است. بین اولویت مؤلفه‌های آسیب شناسی اجرای خط مشی های عمومی بازرگانی کشور با رویکرد اقتصاد مقاومتی تفاوت معنی داری وجود داشته و عامل بازدارنده فضای اجرا، بالاترین اولویت و عامل بازدارنده فضای اقتصاد مقاومتی، پایین ترین اولویت را از دیدگاه پاسخ دهندگان به خود اختصاص داده است [۲۰].

رضا زاده و یار احمدی (۱۳۹۸) در شناخت رابطه چرخه عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت با توجه به نقش تعدیلی منابع مالی نشان دادند که بین مرحله ی بلوغ چرخه ی عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت، رابطه مثبتی برقرار است؛ اما بر خلاف انتظار منابع مالی در رابطه ی بین چرخه ی عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت، نقش تعدیلی ندارد [۱].

اشرفی و همکاران (۱۳۹۸) در بررسی نظریه مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها نشان دادند که نظریه‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی متنوع و گوناگون می‌باشند. این نظریه‌ها در چهار گروه نظریه‌های ابزاری، نظریه‌های سیاسی، نظریه‌های یکپارچه و مکمل نظریه‌های

اخلاقی قابل طبقه‌بندی است. در واقع، این نظریه‌ها بر چهار بُعد سودآوری، عملکرد سیاسی، مطالبات اجتماعی و ارزشهای اخلاقی متمرکز می‌شوند.

داودی و همکاران (۱۳۹۸) در بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی داخلی با نقش میانجی تعهد عاطفی بر قصد ترک شغل در کارکنان سازمان تامین اجتماعی شهرستان کازرون نشان دادند که با استفاده از فرمول کوکران نمونه‌ای شامل ۱۰۴ نفر از جامعه آماری را به صورت تصادفی انتخاب و از مدل سازی معادلات ساختاری برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون استفاده کردند. نتایج پژوهش آن‌ها حاکی از آن است که مسئولیت اجتماعی داخلی شرکت بر قصد ترک شغل کارکنان تاثیری ندارد. همچنین نتایج نشان داد که تعهد عاطفی بیشترین تاثیر را بر قصد ترک شغل دارد. [۶]

دانایی‌فرد و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش «واکوی سازوکارهای دانشی بهبود کیفیت خط‌مشی‌های عمومی در ایران» نشان دادند که ارتقای کیفیت خط‌مشی‌های عمومی مستلزم به‌کارگیری مجموعه‌ای از سازوکارهای دانشی است. این سازوکارها شامل سه محور اصلی هستند: نخست، کاربردی‌سازی دانش خط‌مشی‌گذاری عمومی در نظام خط‌مشی‌گذاری کشور؛ دوم، اشاعه و گسترش این دانش در سطح ملی؛ و سوم، شکل‌دهی مبانی فلسفی و نظری بومی برای خط‌مشی‌گذاران عمومی. یافته‌های این تحقیق تأکید می‌کند که بدون توجه به این سه سازوکار، بهبود کیفیت خط‌مشی‌های عمومی در ایران با موانع جدی مواجه خواهد شد. [۵]

عباسی و همکاران (۱۳۹۵) در «بررسی موانع اجرایی خط‌مشی‌های عمومی در سازمان‌های دولتی» دریافته‌اند که الگوی مفهومی تحقیق با داده‌های گردآوری‌شده سازگاری و تناسب دارد. یافته‌ها نشان داد مشکلات مرتبط با تدوین‌کنندگان خط‌مشی، مجریان، استفاده‌کنندگان، ماهیت خط‌مشی، ویژگی‌های سازمان مجری، انواع کنش‌ها، گروه‌های فشار و محیط، همگی با فرآیند اجرای خط‌مشی در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارتباط معنادار دارند. به بیان دیگر، تمامی فرضیه‌های پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. [۱]

مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها شامل ابعاد اقتصادی (تولید باکیفیت خوب و قیمت منصفانه برای مصرف‌کننده)، قانونی (انجام مأموریت در چارچوب قانون)، اخلاقی (استانداردها، هنجارها و یا انتظارات است که منعکس‌کننده برای همه افراد جامعه) و اجتماعی (فعالیت‌های بشردوستانه) است [۲۴]

لی و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیقی بیان داشتند، مسئولیت اجتماعی در ابتدا چارچوبی از حکمرانی اخلاقی را معرفی می‌کند که بر اساس آن، سازمان‌ها راهبردهایی را اتخاذ می‌کنند که ضمن بهبود شرایط جامعه، از فعالیت‌هایی که شرایط جامعه را بدتر می‌کند اجتناب کنند [۹]. میرباقری و همکاران (۱۴۰۲) در تبیین و رتبه‌بندی عوامل موثر بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی حساب‌رسان داخلی با رویکرد فازی ترکیبی (ANP) و تکنیک DEMATEL نشان دادند که عوامل اجتماعی تاثیرگذارترین و حساب‌رسان تاثیرپذیرترین عامل و حساب‌رسان بیشترین اهمیت را در مسئولیت‌پذیر بودن حساب‌رسان در اجتماع دارد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که عوامل اجتماعی موثرترین عامل بر مسئولیت اجتماعی حساب‌رسان داخلی می‌باشد که موجب بهبود مسئولیت اجتماعی حساب‌رسان می‌شود [۷، ۱۰]

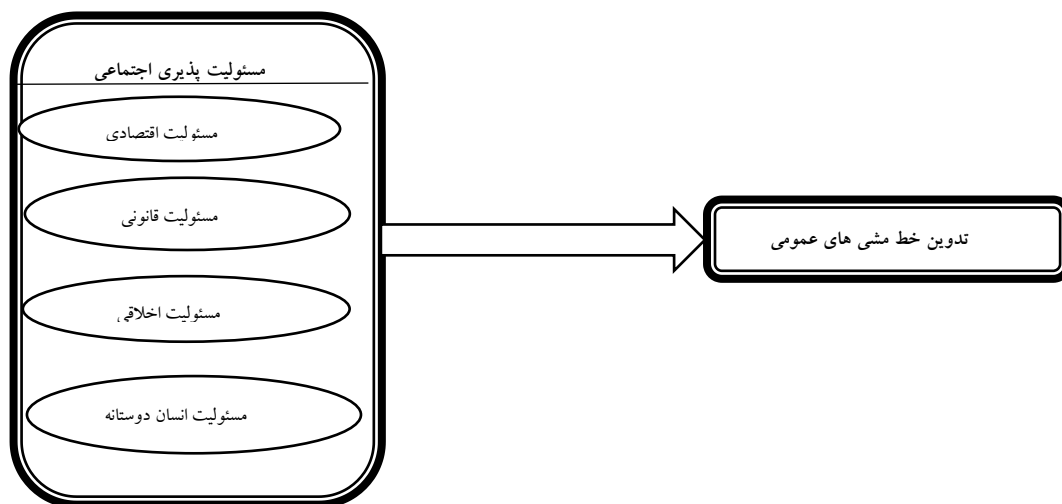
حشمت و همکاران (۱۴۰۲) در بررسی تاثیر رویکردهای شش‌گانه الگوی جامع ارزیابی مالی، راهبری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر نقدشوندگی سهام با استفاده از نظریه‌های بازخورد و نمایندگی نشان دادند که رویکردهای شش‌گانه الگوی جامع بر نقدشوندگی سهام تاثیر مثبت و معنی‌دار دارند و در مدل‌های نهایی معیار سود هر سهم از رویکرد حساب‌داری، معیار ارزش افزوده اقتصادی از رویکرد اقتصادی، معیار کیوتوبین از رویکرد تلفیقی، معیار بازده اضافی هر سهم از رویکرد مدیریت مالی و معیار کیفیت حساب‌رسان از رویکرد حاکمیت شرکتی و افشاء و معیار مشارکت کارکنان از رویکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشترین بارعاملی را در تاثیر بر نقدشوندگی سهام داشته‌اند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که بهبود وضعیت شرکت از جنبه‌های مختلف چه مالی چه راهبری و افشاء و چه سطح مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر نقدشوندگی سهام آن تاثیر می‌گذارد. این نتایج می‌تواند تائیدی بر هر دو نظریه نمایندگی و بازخورد در خصوص تاثیر عملکرد و وضعیت شرکت بر نقدشوندگی سهام باشد [۸].

از این رو می‌توان این فرضیه را مطرح نمود که:

مسئولیت‌پذیری اقتصادی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی در دانشگاه فرهنگیان تاثیر دارد.

مسئولیت‌پذیری اغلب به نوعی ارتباط بین افراد و محیط آن اشاره دارد. در حوزه ارتباطات بین افراد و سازمان‌ها، مسئولیت‌پذیری به پاسخگویی دلالت دارد، پاسخی که چیزی از فرافکنی است، مثلاً پاسخی‌هایی مانند «این روش کار ماست» یا «عوامل بازار هیچ انتخابی ابرای ما باقی نمی‌گذارند»، چیزی بیش از توجیه کار نیست. در مسئولیت‌پذیری، نگرش فرد نسبت به اقداماتی که انجام می‌دهد نیز بخشی

- پربویت و اویلا: خط‌مشی عمومی تصمیمی پایدار است که موجب هماهنگی در عملکردهای عمومی می‌شود. خط‌مشی عمومی با خاصیت تکرار و تداوم خود، نوعی هماهنگی را میان بخش‌ها و سازمان‌ها می‌آورد و وحدت ملی را ممکن می‌سازد [۲۰, ۲۱, ۲۴].
 - اندرسون: خط‌مشی مجموعه‌ای از اقدامات هدف‌دار است که بوسیله بازیگر یا مجموعه‌ای از بازیگران برای برخورد با مشکل یا مساله مورد توجه در نظر گرفته می‌شود.
 - ویلیام جنکینز: مجموعه تصمیمات متعامل بازیگر یا گروهی از بازیگران سیاسی در مورد انتخاب اهداف و ابزار دستیابی به آن‌ها در شرایط مشخص، به شرط آنکه این تصمیمات قانونی در چارچوب اختیارات بازیگران اتخاذ شده است.
- علی‌رغم تفاوت‌های تعاریف ارائه شده، آنچه در تمامی آن‌ها مشهود و قابل شناسایی می‌باشد اشاره آن‌ها به مجموعه اقدامات و فعالیت‌های است که توسط دستگاه‌های عمومی به اجراگذار می‌شود. در اینجا می‌توان این تعریف را بعنوان دربرگیرنده تمامی تعاریف فوق ارائه نمود که بطور کلی هر آنچه که سازمان‌ها ی عمومی تصمیم می‌گیرند که به انجام برسانند یا از اجرای آن ممانعت به عمل آورند را خط‌مشی عمومی می‌توان قلمداد نمود [۸, ۱۶, ۱۴] از این رو می‌توان این فرضیه را مطرح نمود که:
- فرضیه ۴: مسئولیت‌پذیری انسان دوستانه بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی در دانشگاه فرهنگیان تاثیر دارد.
- تاریخچه دانشگاه فرهنگیان
- دانشگاه فرهنگیان، در راستای سند چشم‌انداز، نقشه جامع علمی کشور و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با هدف تأمین و تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و کارآمد برای وزارت آموزش و پرورش و همچنین دستیابی به اهداف عالی نظام جمهوری اسلامی ایران تاسیس شده است. این دانشگاه پس از طی مراحل قانونی و با امضای رئیس جمهور وقت در اسفند ماه سال ۱۳۹۰ تاسیس شد؛ دانشگاهی که در زمان شکل‌گیری قریب به یکصد سال تجربه در عرصه‌های مختلف آموزش معلمان مشتاق را در پیشینه خود داشت. مطابق اساسنامه مصوب دانشگاه، تعلیم و تربیت دانشجو معلمان، مدیران و کارشناسانی با شایستگی‌های اخلاقی، اعتقادی، انقلابی، تخصصی و حرفه‌ای و مسلط بر شیوه‌های تربیت اسلامی، ارتقای توانمندی‌های دانشجو معلمان به منظور ایجاد مهارت تدریس چند رشته‌ای، همکاری با مراکز آموزشی و پژوهشی دارای فعالیت‌های مرتبط، انجام مطالعات و پژوهش‌های کاربردی و تولید دانش مورد نیاز وزارت آموزش و پرورش از جمله مهمترین وظایف و اختیارات این دانشگاه بیان شده است. سازمان مرکزی دانشگاه در تهران مستقر و ۹۸ پردیس و مرکز با گستردگی کشوری در حال فعالیت می‌باشند. پردیس‌ها در ساختار سازمانی مافوق مراکز بوده و در هر استان مجموعه پردیس و مراکز تابعه آن با یک مدیریت در استان به فعالیت می‌پردازند.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۳- روش‌شناسی تحقیق

تحقیق با هدف تبیین تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی و شناسایی مشکلات مرتبط با آن انجام گرفته است. این پژوهش را می‌توان در زمره تحقیقات کاربردی به شمار آورد. روش تحقیق به‌کاررفته از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه

آماري پژوهش شامل ۸۶۶ نفر از کارکنان دانشگاه فرهنگيان می‌باشد که پرسش‌نامه‌ها به صورت تصادفی ساده میان آن‌ها توزیع شده است. همچنین، با توجه به ماهیت موضوع و نظر خبرگان، طبقه‌بندی خاصی مدنظر قرار نگرفته است. لازم به ذکر است که متغیرهایی همچون سابقه‌ی کار، پست سازمانی و رشته‌ی تحصیلی پاسخ‌گویان، بر اساس ماهیت پرسش‌ها تحت کنترل قرار داشته‌اند. در این پژوهش حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۶۴ نفر بدست آمده است.

$$n = \frac{NZ^2_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{pq}{Z^2_{1-\frac{\alpha}{2}}}}{(N-1)\epsilon^2 + Z^2_{1-\frac{\alpha}{2}} \frac{pq}{Z^2_{1-\frac{\alpha}{2}}}} \Rightarrow \frac{866 \times (1.96)^2 \times (0.5)^2}{865 \times (0.05)^2 + (1.96)^2 (0.5)^2} \cong 264 \quad (1-2) \text{ رابطه}$$

ابزار اصلی برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه‌ای بود که بعد از انجام مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه با متخصصان مربوطه طراحی شد. با توجه به بافت آموزش و پرورش و ماهیت آن که در بخش جامعه آماری اشاره شد، از ابزار پرسش‌نامه بهره‌گیری شد. سپس برخی تغییراتی در آن ایجاد گردید که مورد تایید خبرگان قرار گرفت. پرسشنامه متشکل از دو بخش می‌باشد که بخش اول پرسشنامه شامل متغیرهای جمعیت شناختی و بخش دوم شامل پرسشنامه استاندارد مسئولیت‌پذیری اجتماعی گیلبرت (۲۰۱۵)، خط مشی‌های عمومی فی زورو (۲۰۰۹) می‌باشد. در جدول ۱ ابعاد و سوال‌های پرسش‌نامه را تبیین شده است.

جدول ۱. ابعاد و سوال‌های پرسش‌نامه

متغیر	ابعاد	سؤال‌ها	منبع
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	مسئولیت اقتصادی	۴	گیلبرت (۲۰۱۵)
	مسئولیت قانونی	۴	
	مسئولیت اخلاقی	۴	
	مسئولیت انسان دوستانه	۴	
خط مشی‌های عمومی	-----	۱۳	فی زورو (۲۰۰۹)

به منظور سنجش ابزار اندازه‌گیری پژوهش از آزمون ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شده است. در جدول ۲ میزان پایایی با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ نشان داده شده است.

جدول ۲. مقدار آلفای کرونباخ متغیرها

پایایی	سؤالات	ضریب آلفا کرونباخ
مسئولیت اقتصادی	۴	۰/۷۸
مسئولیت قانونی	۴	۰/۷۹
مسئولیت اخلاقی	۴	۰/۸۱
مسئولیت انسان دوستانه	۴	۰/۸۲
خط مشی‌های عمومی	۱۳	۰/۷۹

ضمناً یادآور می‌شود متغیرهای مداخله‌گر، عواملی مانند سابقه کار، پست سازمانی، یا رشته تحصیلی پاسخ‌دهندگان در این تحقیق تحت کنترل بوده اند.

۴- تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود که مشخصات جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان در جدول ۳ تشریح شده است.

جدول ۳. مشخصات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان

زن		مرد		جنسیت
۷۳ (۲۷/۷)		۱۹۱ (۷۲/۳)		
کارشناسی ارشد		کارشناسی		کاردانی
۷۳ (۲۷/۷)		۱۶۹ (۶۴)		۲۲ (۳/۸)
۳۰ تا ۴۰	۳۶ تا ۴۰	۳۱ تا ۳۵	۳۶ تا ۴۰	۲۰ تا ۳۰
سال	سال	سال	سال	سال
۳۱ (۱۱/۷)	۲۳ (۹/۶۳)	۳۵ (۱۳/۳)	۹۵ (۳۶)	۴۰ (۱۵/۲)

بر اساس جدول ۴ با بهره‌گیری از آزمون نرمال بودن توزیع متغیرها از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف مشخص شد که سطح معناداری متغیرها بالای ۵ درصد بوده و می‌توان بیان داشت که نرمال هستند.

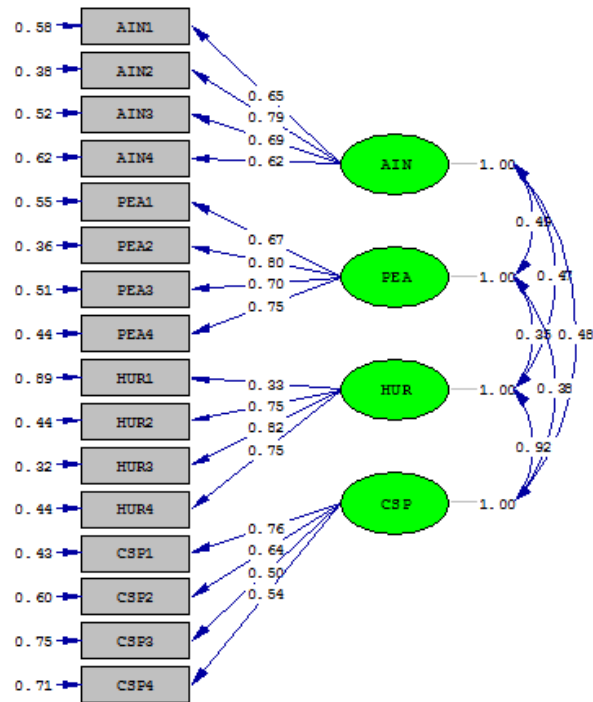
جدول ۴. نتیجه آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیر	سطح معناداری	میانگین	تایید فرضیه	نتیجه‌گیری
مسئولیت اقتصادی	۰/۱۱۵	۳/۴۳	H ₀	نرمال
مسئولیت قانونی	۰/۰۶۸	۳/۴۶	H ₀	نرمال
مسئولیت اخلاقی	۰/۰۸۷	۳/۵۰	H ₀	نرمال
مسئولیت انسان دوستانه	۰/۰۷۵	۳/۴۴	H ₀	نرمال
تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	۰/۱۴۷	۳/۴۰	H ₀	نرمال

در این قسمت با استفاده از تکنیک معادلات ساختاریافته و از روش لیزرل به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شده است. روش لیزرل شامل دو مرحله می‌باشد که در مرحله اول با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی به دنبال تأیید متغیرهای مدل هستیم که متغیرهای تحقیق طی تحلیل عاملی تأیید یا رد می‌شوند و در مرحله دوم با استفاده از مدل ساختاری به دنبال اثبات فرضیات تحقیق هستیم. در این پژوهش برای آزمودن فرضیه اصلی و فرضیه‌های فرعی از مدل ساختاری استفاده شده است. چون در این تحقیق متغیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارای بعد می‌باشد پس جزء متغیرهای دو مرحله‌ای است و دو تحلیل عاملی تأییدی دارد. تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول که به تحلیل پرسش‌ها و ابعاد می‌پردازد و تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم که رابطه بین ابعاد و خود متغیر اصلی را بررسی می‌کند.

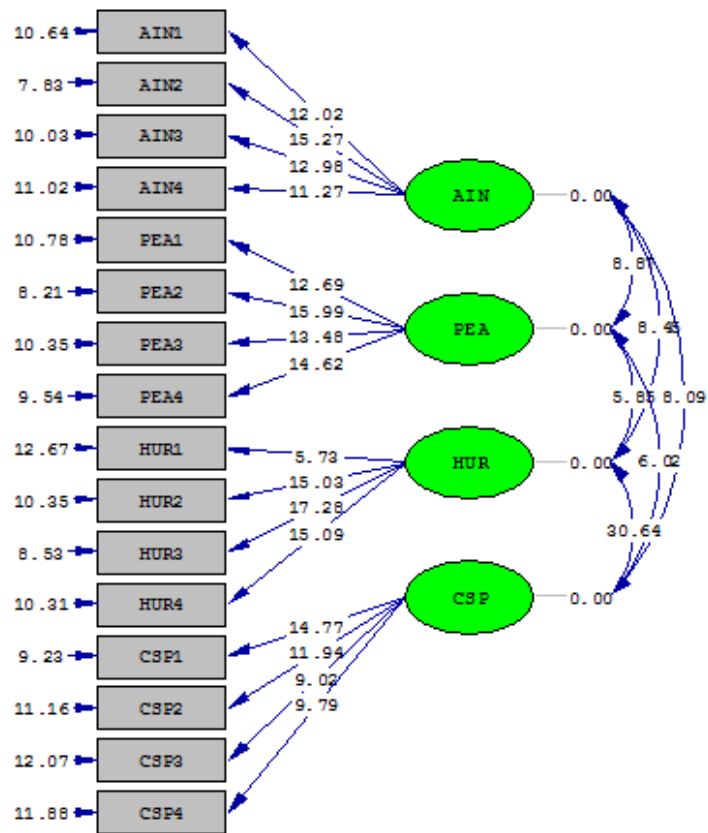
این ضرایب در واقع نشان دهنده بارهای عاملی بین متغیرها و سؤالات مربوطه (متغیرهای پنهان و مشاهده پذیر) می‌باشند. از مدل اندازه‌گیری ضرایب استاندارد می‌توان این برداشت را نمود که بین متغیرهای مکنون مربوطه و شاخص‌های (سؤالات) متناظر با آن‌ها، چه میزان همبستگی وجود دارد. در این مدل میزان روابط بین هر سازه و شاخص‌های آن نشان داده می‌شود. در صورتی که ضریب رابطه بالاتر از ۰/۳ باشد، می‌توان گفت سؤالات مورد نظر از قدرت تبیین خوبی برخوردار است.

شکل ۲ تخمین استاندارد هر یک از متغیرها را بیان نموده است. با بهره‌گیری از مدل تخمین استاندارد می‌توان با داشتن ضرایب همبستگی دوتایی امکان مقایسه بین شاخص‌ها را فراهم نمود؛ با این وجود تصمیم‌گیری براساس بزرگی یا کوچکی آن‌ها مقدور نیست، بلکه باید با استفاده از شاخص (T) تی معناداری این ضرایب مسیر تعیین شود. مدل اعداد معناداری به این دلیل ارائه می‌شود که بدانیم آیا رابطه بین متغیرها و شاخص‌های آنان معنادار است یا خیر. مدل اعداد معناداری یا همان T-value که در شکل (۲) نمایش داده شده است میزان معنادار بودن هر یک از پارامترها را نشان می‌دهد و چنانچه مقدار آن بزرگتر از قدر مطلق عدد ۱.۹۶ باشد، پارامترهای مدل معنادار هستند. همانطور که در شکل زیر مشخص است تمام اعداد معناداری مدل حاضر بزرگتر از ۱.۹۶ بوده، بنابراین تمامی بارهای عاملی مدل معنادار می‌باشند.

Chi-Square=254.81, df=98, P-value=0.00000, RMSEA=0.068

شکل ۲. مدل اندازه گیری مولفه های مسئولیت پذیری اجتماعی در حالت تخمین استاندارد

Chi-Square=254.81, df=98, P-value=0.00000, RMSEA=0.068

شکل ۳. مدل اندازه گیری مولفه های مسئولیت پذیری اجتماعی در حالت معناداری

جدول ۵. تفسیر شاخص‌های نیکویی برازش مدل مفهومی

نتیجه برازش	مقادیر پژوهش	مقادیر عالی	مقادیر مناسب	شاخص‌های برازش
برازش خوب	۲/۹۷	≤۲	≤۳	χ^2/df
برازش خوب	۰/۰۵۳	≤۰/۰۸	≤۰/۱	RMSEA
برازش خوب	۰/۹۵	≥۰/۹۵	≥۰/۹	NFI
برازش خوب	۰/۹۳	≥۰/۹۵	≥۰/۹	NNFI
برازش خوب	۰/۹۴	≥۰/۹۵	≥۰/۹	CFI
برازش خوب	۰/۹۵	≥۰/۹۵	≥۰/۹	IFI
برازش خوب	۰/۹۳	≥۰/۹۵	≥۰/۹	GFI
برازش خوب	۰/۸۸	≥۰/۹	≥۰/۸	AGFI
برازش خوب	۰/۰۵۹	≤۰/۰۵	≤۰/۰۸	RMR
برازش خوب	۰/۰۵۶	≤۰/۰۵	≤۰/۰۸	SRMR

بر اساس جدول ۵ در مجموع با در نظر گرفتن بالا بودن میزان بارهای عاملی و معنی‌دار بودن آن‌ها به همراه نیکویی برازش مدل می‌توان روایی و پایایی مدل اندازه‌گیری مسئولیت‌پذیری اجتماعی را نتیجه گرفت. نتایج تخمین در مدل مسئولیت‌پذیری اجتماعی حاکی از مناسب بودن نسبی شاخص‌ها دارد. با توجه به خروجی لیزرل مقدار χ^2 محاسبه شده برابر با ۲۵۴/۸۱ می‌باشد که نسبت به درجه آزادی (۹۸) کمتر از عدد ۳ می‌باشد. مقدار RMSEA نیز برابر با ۰/۰۶۸ می‌باشد. حد مجاز RMSEA، ۰/۱ است. شاخص‌های GFI، AGFI و NFI بترتیب برابر با ۰/۸۸، ۰/۹۱ و ۰/۹۵ می‌باشد که نشان دهنده برازش بسیار مناسبی می‌باشند.

جدول ۶. نتایج تحلیل مدل معادلات ساختاری؛ فرضیه اصلی

ضریب استاندارد	T-value	متغیر مستقل	متغیر وابسته	نتیجه آزمون
۱/۱۳	۸/۳۰	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	رد H_0
۰/۰۹	۱/۶۸	مسئولیت‌پذیری اقتصادی	تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	رد H_1
۰/۲۳	۴/۴۳	مسئولیت‌پذیری قانونی	تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	رد H_0
۰/۲۳	۲/۲۶	مسئولیت‌پذیری اخلاقی	تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	رد H_0
۰/۶۷	۱۲/۰۲	مسئولیت‌پذیری انسان دوستانه	تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی	رد H_0

بر اساس جدول ۶ ضریب استاندارد بین دو متغیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی و تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی برابر با ۱/۱۳ است و با توجه به t بدست آمده (۸/۳۰) که بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد، لذا H_0 رد و H_1 قبول می‌گردد. پس می‌توان نتیجه گرفت که مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیر دارد و از این رو فرضیه اصلی تایید شده است. همچنین ضریب استاندارد بین دو متغیر مسئولیت‌پذیری قانونی و تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی برابر با ۰/۲۳ است و با توجه به t بدست آمده (۴/۴۳) که بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد، لذا H_0 رد و H_1 قبول می‌گردد. پس می‌توان نتیجه گرفت که مسئولیت‌پذیری قانونی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیر دارد و از این رو فرضیه فرعی دوم تایید می‌گردد و نیز ضریب استاندارد بین دو متغیر مسئولیت‌پذیری اخلاقی، تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی برابر با ۰/۲۳ است و با توجه به t بدست آمده (۲/۲۶) که بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد، لذا H_0 رد و H_1 قبول می‌گردد. پس می‌توان نتیجه گرفت که مسئولیت‌پذیری اخلاقی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیر دارد و از این رو فرضیه فرعی سوم تایید می‌گردد. به همین منوال ضریب استاندارد بین دو متغیر مسئولیت‌پذیری انسان دوستانه، تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی برابر با ۱/۱۳ است و با توجه به t بدست آمده (۸/۳۰) که بزرگتر از ۱/۹۶ می‌باشد، لذا H_0 رد و H_1 قبول می‌گردد. پس می‌توان نتیجه گرفت که مسئولیت‌پذیری انسان دوستانه بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیر دارد و از این رو فرضیه فرعی چهارم تایید می‌گردد.

۵- نتیجه گیری و پیشنهاد

با توجه به شناخت تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی، جامعه آماری تحقیق کارکنان دانشگاه فرهنگیان انتخاب گردید. طبق نتایج آمار استنباطی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی در دانشگاه فرهنگیان تأثیر دارد. در تبیین تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود که کارکنان تمایل به مسئولیت‌پذیری اجتماعی و بر این باور هستند که با استفاده از مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌توانند تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی را افزایش دهند، لذا لازم است آگاهی کارکنان را در این رابطه به طور مطلوبی افزایش داده و اطلاع‌رسانی مناسبی را در این زمینه و در خصوص انواع مسئولیت‌پذیری صورت گیرد.

در ادامه بر نقش مسئولیت‌پذیری اقتصادی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود کاهش هزینه‌های استخدام و آموزش و ترک کار کارکنان دانشگاه که ارزشمندترین منابع سازمانی هستند را در پی خواهد داشت از این رو دانشگاه با رعایت و اجرای مسئولیت اقتصادی و نگرستن به تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی به مثابه سرمایه‌گذاری بلندمدت و نه هزینه‌ی سوخت شده برای دانشگاه می‌توانند در رسیدن به اهدافی همچون توسعه پایدار، بهره‌وری و اثربخشی سازمانی دست یابند.

و همچنین تأثیر مسئولیت‌پذیری قانونی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود از طرفی مدیران بهتر است تدابیری را برای آموزش اصول و قواعد به کارکنان ببندیشند.

به همین رویه در تأثیر مسئولیت‌پذیری اخلاقی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود یکی از راه‌های افزایش حس مسئولیت‌پذیری در افراد دانشگاه این است که افراد بالا سوری به مسئولیت خود در قبال افراد زیر مجموعه به خوبی عمل کنند

با توجه به تأیید مسئولیت‌پذیری دانشگاه فرهنگیان در انسان دوستانه بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود که با حمایت‌های مالی و غیرمالی، حمایت‌های بشر دوستانه، حمایت‌های مالی و غیرمالی مبارزه با بیماری‌های خاص سازمان می‌تواند در مسیر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی گام بردارد. نتایج این بخش با تحقیقات اسلامی (۱۴۰۲)، زارعی و همکاران (۱۴۰۲)، میرباقری و همکاران (۱۴۰۲)، نگوین و همکاران (۲۰۲۱)، سینگ و میسرا (۲۰۲۱) همسو می‌باشد.

بر اساس نتایج فرضیه پژوهش پیشنهاد می‌شود با توجه به تأیید تأثیر مسئولیت‌پذیری اقتصادی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود کاهش هزینه‌های استخدام و آموزش و ترک کار کارکنان دانشگاه را در پی خواهد داشت که ارزش‌مندترین منابع سازمانی بشمار می‌آیند؛ از این رو دانشگاه با رعایت و اجرای مسئولیت اقتصادی و نگرستن به تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی به مثابه سرمایه‌گذاری بلندمدت و نه هزینه‌ی سوخت شده برای دانشگاه می‌توانند در رسیدن به اهدافی همچون توسعه پایدار، بهره‌وری و اثربخشی سازمانی دست یابند. همچنین سودآوری را افزایش دهند و همچنین هزینه‌ها را کاهش دهند و همچنین راه اندازی سیستم پاسخگویی در خصوص ابهامات و موارد سوال برانگیز به منظور شفاف‌سازی اصول و معیارهای اقتصادی بتوانند بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی مؤثر باشند که با نتایج تحقیق (Singh & Misra, 2021 و Nguyen et al., 2021) همخوانی دارد.

بر اساس نتایج فرضیه پژوهش پیشنهاد می‌شود با توجه به تأیید تأثیر مسئولیت‌پذیری قانونی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود مدیران بهتر است تدابیری را برای آموزش اصول و قواعد به کارکنان ببندیشند. همچنین ضروری است که هیات نظارتی در دانشگاه تشکیل شود تا به طور دقیق بر کارها توسط کارکنان نظارت و اطمینان حاصل شود تا بتوان با استفاده از مسئولیت‌پذیری قانونی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی تأثیرگذار بود و تعهد و الزامات اخلاقی را رعایت کنند و نیز استقرار سیستم پایش مسئولیت‌پذیری اجتماعی در پردیس‌ها صورت پذیرد.

و نیز با توجه به تأیید تأثیر مسئولیت‌پذیری اخلاقی بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود یکی از راه‌های افزایش حس مسئولیت‌پذیری در افراد دانشگاه این است که افراد بالا سوری به مسئولیت خود در قبال افراد زیر مجموعه به خوبی عمل کنند از آنجا که افراد بالا سوری همیشه الگوی بقیه افراد هستند این عمل آن‌ها باعث می‌شود که بقیه افراد با الگو برداری از آن‌ها به مسئولیت اخلاقی خود به خوبی عمل کنند؛ و موجب ایجاد محیطی برتر در راستای کشف و جذب استعدادها می‌شود.

با توجه به تأیید تأثیر مسئولیت‌پذیری انسان دوستانه بر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌توان بیان نمود با حمایت‌های مالی و غیرمالی، حمایت‌های بشر دوستانه، حمایت‌های مالی و غیرمالی مبارزه با بیماری‌های خاص سازمان می‌تواند در مسیر تدوین خط‌مشی‌گذاری عمومی گام بردارد آموزش مستمر در جهت شناخت، ضرورت وجود مسئولیت‌پذیری در سازمان برای مدیران و کارکنان پیشنهاد می‌شود.

منابع

- [1] Abbasi, A., Moatazadian, R., & Mirzaei, M. Gh. (2016). Investigating the implementation barriers of public policies in government organizations, *Organizational Resource Management Research*, 6(2), 50-71, DOI: 10.22059/jipa.2020.305647.2773. [In Persian]
- [2] Aflatoni, S., Musavand, H., & Aflatoni, M. (2014). The Relationship between Values, Ethics and Justice with Public Policy Making, *International Conference on Industrial Management and Engineering*, Tehran, <https://civilica.com/doc/415580>. [In Persian]
- [3] Alvani, S. M., Sharifzadeh, F. (2017). The process of public policy-making, *Allameh Tabatabaeei University Press, Second Edition, 15th Edition*
- [4] Ashrafi, J., Rahnamae Rudposhti, F., & Bani Mahd, B. (2019). Theories of Corporate Social Responsibility. *Accounting and Management Auditing Knowledge*, 31(8), 1-14. [In Persian] . https://www.jmaak.ir/article_14732.html.
- [5] Anderson, E. (2013). Policy Entrepreneurs and Institutional Change: The politics of nineteenth-century child labor reform in Germany and the US (Doctoral dissertation, Northwestern University).
- [6] Carroll, A.B. Carroll's pyramid of CSR: taking another look. *Int J Corporate Soc Responsibility* 1, 3 (2016). <https://doi.org/10.1186/s40991-016-0004-6>.
- [7] Danaeifard, H., Vali Asl, J., & Hosseini, S. Y. (2017). Analyzing Knowledge Mechanisms for Improving the Quality of Public Policies in Iran: A Mixed Research, *Quarterly Journal of Public Policy*, 3(2), 29-56. 10.22059/PPOLICY.2017.62829. [In Persian]
- [8] Davoudi, R., Hamrahi, M., Hafezi, Sh., Khajehpour, T., & Yeganehzadeh, E. (2019). Investigating the effect of internal social responsibility with the mediating role of emotional commitment on the intention to leave the job in the Social Security Organization of Kazerun County. *The Second National Conference on Fundamental Research in Management and Accounting*, Tehran, Shahid Beheshti University. [In Persian]
- [9] DiMaggio, P., & Powell, W (2000). The Iron Cage Revisited: Isomorphism in Organizational Fields. *American Sociological Review*. 48. Doi.147-160. 10.2307/2095101.
- [10] Esmailpour, R., Rezaei Pitehnoui, Y., & Gholamrezapour, M (2019). Corporate Social Responsibility and Weakness of Internal Controls: An Empirical Test of the Stakeholder Theory and Signaling. *Two Quarterly Journals of Value and Behavioral Accounting*, 8(4), 319-338. doi 10.29252/aapc.4.8.318 [In Persian]
- [11] Freeman, R., & Mcvea, J. (2001). A Stakeholder Approach to Strategic Management. *SSRN Electronic Journal*. 10.2139/ssrn.263511. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.263511>
- [12] Heshmat, N., Hassanzadeh Brothers, R., & Mottaqi, A.A. (2023). Investigating the Effect of Six Approaches of the Comprehensive Financial, Governance and Social Responsibility Model on Stock Liquidity Using Feedback and Agency Theories, *Quarterly Scientific Research Journal of Accounting and Management Auditing Knowledge*, 2(12), 473-498. https://www.jmaak.ir/article_21555.html?lang=en. [In Persian]
- [13] Mirbagheri, S. A., Kherdiar, S., & Maleki Choubari, M. (2017). Explaining and ranking the factors affecting the social responsibility of internal auditors with the combined fuzzy approach (ANP) and the DEMATEL technique, *Quarterly Scientific Research Journal of Accounting and Management Auditing Knowledge*, 2(12), 607-624. https://www.jmaak.ir/article_21578.html?lang=en . [In Persian]
- [14] Moghaddaspour, S., Danaeifard, H., & Kardanaej, A. (2013). Investigating the key factors in the failure of some public policies in the G.A. Iran: A Study of the Country's Tax Policies. *Organizational Culture Management*, 27(11), 33-68. SID. [In Persian]
- [15] Moslemmi, N., Hamidzadeh, A., & Khanifar, H. (2011). Presenting an Educational Policy-Making Model Based on Behavioral Approach in the Field of Skill Training in Iran: A Qualitative Study, *Quarterly Journal of Educational and School Studies*, 28, 361-382. Doi. 20.1001.1.2423494.1400.10.3.15.4 [In Persian]
- [16] Najafzadeh Ojghaz, Z., Karimzadeh, S., & Nazim, F. (2011). Presenting a Model for Promoting the Level of Social Responsibility Based on Professional Ethics of Faculty Members of Islamic Azad

- University (Tehran Province), *Quarterly Journal of Accounting and Auditing Management Knowledge*, 37, 1-10. [In Persian]
- [17] Nguyen, A.N., Nguyen, B., & Tu Thanh, H. (2021). Ethical leadership, corporate social responsibility, firm reputation, and firm performance: *A serial mediation model*, *Heliyon*. DOI:10.1016/j.heliyon.2021.e06809
- [18] Pakdel, A., & Armaghan, M. (2019). A General Review of Current Financial Reporting Frameworks. *Accounting and Auditing Studies*, 9(33), 114-128. doi:10.22034/iaas.2020.107638. [In Persian]
- [19] Ramzan, M., & Muhammad Amin, M. A. (2021). How does corporate social responsibility affect financial performance, financial stability, and financial inclusion in the banking sector? Evidence from Pakistan. *Research in International Business and Finance*, 55, 1-9. DOI: 10.1016/j.ribaf.2020.101314
- [20] Rastegar, A. A., Mah-Avarpour, F., & Mah Avarpour, F. (2013). The effect of positive personality capabilities on business continuity with the mediation of resilience and the moderation of social responsibility in the context of the coronavirus, *Human Resource Management Research*, 13(1), 69-99. DOI 20.1001.1.22286977.1402.13.1.4.1 [In Persian]
- [21] Saberi Esfarjani, M., & Nazemi, A. (2013). Identifying and ranking factors affecting social responsibility reporting in social security organizations using the fuzzy analytic hierarchy process model, *Quarterly Scientific Research Journal of Accounting and Management Auditing Knowledge*, 12(2), 21-42. [In Persian]
- [22] Singh, K., & Misra, M. (2021). Linking Corporate Social Responsibility (CSR) and Organizational Performance: the moderating effect of corporate reputation. *European Research on Management and Business Economics*, 27, 100-139. DOI:10.1016/j.iiedeen.2020.100139
- [23] Tahouri, M., Ahmadi, S. A. A., & Hamidi, K. (2013). Designing a pathology model for the implementation of the country's public commercial policy with a positional economics approach. *Iranian Political Sociology Monthly*, 5(11), 1040-1060. doi:10.30510/psi.2022.314231.2607. [In Persian]
- [24] Werner, W. J. (2009). Corporate social responsibility initiatives, Addressing Social Exclusion in Bangladesh, *J Health Popul Nutr*, 27(4), 545-562. doi: 10.3329/jhpn.v27i4.3401
- [25] Zarei, Q., Ghafari Khezarloo, R., Beigi Firouzi, A., & Sarabi, A. (2013). Investigating the effect of social responsibility and pro-environmental behavior of the brand on consumers' willingness to pay with the mediating role of brand equity, *Public Management Research*. 16(60), 219-246. 10.22111/JMR.2023.38033.5442 [In Persian]
- [26] Zhao, T., & Xiao, X. (2011). The impact of corporate social responsibility on financial constraints: Does the life cycle stage of a firm matter?, *International Review of Economics and Finance* doi: 10.1016/j.iref.018.08010.